मित्याह। यज्ञो वै भुवनस्य नाभिः। यज्ञमेवावरुन्धे" इति। यथा शरीरस्य नाभिर्मध्यप्रदेशः, तथा 'यज्ञः', सर्व्वस्य लोकस्य मध्यस्थानीयः। कर्म्माधीनत्वात् सर्व्वजगद्व्यवहारस्य॥

(१५) एकादशं दर्शयति। "पृच्छामि त्वा वृष्णो अश्वस्य रेत इत्याह। सोमो वै वृष्णो अश्वस्य रेतः। सोमपीथमेवावरुन्धे" इति। 'वृष्णः' सेक्तृत्वेन बलवतोऽश्वस्य सम्बन्धी सारभूतः पदार्थः सोमः। एवं सति ह्यश्वे चिराचरूपोऽश्वमेधाख्यः सोमयागो निष्पद्यते॥

(१६) द्वादशं दर्शयति। "पृच्छामि वाचः परमं व्योमेत्याह। ब्रह्म वै वाचः परमं व्योम। ब्रह्मवर्चसमेवावरुन्धे" ॥ ५ ॥ इति। जगत्कारणं 'ब्रह्म', एव 'वाचः' वेदरूपायाः, 'परमं व्योम' पर्य्यवसानभूमिः। सर्व्वे वेदा यत् पदमामनन्तीति श्रुतेः। तदेवं ब्रह्मकार्य्यभूते कृत्स्नजगद्व्यवहारविषयप्रश्नोत्तररूपाभ्यां मन्त्राभ्यां होतृब्रह्मणोः संवादरूपं ब्रह्मोद्यं प्रसिद्धं॥

इति पञ्चमोऽनुवाकः।

अथ षष्ठोऽनुवाकः।

(१) पञ्चमे ब्रह्मोद्यमुक्तं। षष्ठसप्तमयोर्म्हेताश्वोपचारोऽभिधीयते। तत्रादावश्वसञ्ज्ञपनकालीयानुष्ठेयान् होमान् विधत्ते। "अप वा एतस्मात् प्राणाः क्रामन्ति। योऽश्वमेधेन यजते।